Evropský parlament
2019-2024

PŘIJATÉ TEXTY

P9_TA(2023)0455

Evropské volby v roce 2024

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 12. prosince 2023 o volbách do Evropského parlamentu v roce 2024 (2023/2016(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (SEU), zejména na články 10 a 14 a čl. 17 odst. 7 této smlouvy,

– s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie (SFEU), zejména na články 20 a 22 této smlouvy,

– s ohledem na směrnici Rady 93/109/ES ze dne 6. prosince 1993, kterou se stanoví pravidla pro výkon práva volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu občanů Unie, kteří mají bydliště v některém členském státě a nejsou jeho státními příslušníky[1],

– s ohledem na zprávu svého Výboru pro ústavní záležitosti ze dne 28. dubna 2011 o návrhu změny Aktu ze dne 20. září 1976 o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách,

– s ohledem na své usnesení ze dne 4. července 2013 o zlepšení praktických opatření pro konání evropských voleb v roce 2014[2],

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/673 ze dne 3. května 2018, kterým se mění nařízení (EU, Euratom) č. 1141/2014 o statutu a financování evropských politických stran a evropských politických nadací[3],

– s ohledem na rozhodnutí Rady (EU, Euratom) 2018/994 ze dne 13. července 2018, kterým se mění Akt o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách, jenž je připojen k rozhodnutí Rady 76/787/ESUO, EHS, Euratom ze dne 20. září 1976[4],

---

1 Úř. věst. L 329, 30.12.1993, s. 34.
2 Úř. věst. C 75, 26.2.2016, s. 109.
3 Úř. věst. L 114 I, 4.5.2018, s. 1.
4 Úř. věst. L 178, 16.7.2018, s. 1.

– s ohledem na své usnesení ze dne 26. listopadu 2020 o bilanci evropských voleb[1],

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 3. prosince 2020 o evropském akčním plánu pro demokracii (COM(2020)0790),

– s ohledem na svůj postoj ze dne 3. května 2022 k návrhu nařízení Rady k volbě poslanců Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách, kterým se ruší rozhodnutí Rady (76/787/ESUO, EHS, Euratom) a Akt o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách připojený k tomuto rozhodnutí[2],

– s ohledem na pozměňovací návrhy přijaté Evropským parlamentem dne 15. září 2022 k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o statusu a financování evropských politických stran a evropských politických nadací[3],

– s ohledem na pozměňovací návrhy přijaté Evropským parlamentem dne 2. února 2023 k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o transparentnosti a cílení politické reklamy[4],

– s ohledem na své usnesení ze dne 14. září 2023 o parlamentarismu, evropském občanství a demokracii[5],

– s ohledem na rozhodnutí Evropské rady (EU) 2023/2061 ze dne 22. září 2023, kterým se stanoví složení Evropského parlamentu[6],

– s ohledem na článek 54 jednacího řádu,

– s ohledem na zprávu Výboru pro ústavní záležitosti (A9-0332/2023),

A. vzhledem k tomu, že u voleb do Evropského parlamentu konaných v roce 2019 byla zaznamenána 50,66% účast (o osm procent více než v roce 2014), a že se tedy jedná o nejvyšší volební účast za posledních 20 let, což vyslalo pozitivní signál, že zájem evropských občanů o vývoj na unijní úrovni roste a že vnímají důležitost unijní legislativy pro svůj každodenní život; vzhledem k tomu, že v devatenácti členských státech byla zaznamenána rostoucí volební účast, přičemž výrazný nárůst oproti roku 2014 byl zaznamenán v Polsku, Rumunsku, Španělsku, Rakousku, Maďarsku, Německu, na Slovensku a v Česku;

B. vzhledem k tomu, že rozhodnutí Rady z roku 2018, kterým se mění Akt o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých

---

1 Úř. věst. C 425, 20.10.2021, s. 98.
2 Úř. věst. C 465, 6.12.2022, s. 171.
3 Úř. věst. C 125, 5.4.2023, s. 485.
4 Úř. věst. C 267, 28.7.2023, s. 36.
5 Přijaté texty, P9_TA(2023)0330.
6 Úř. věst. L 238, 27.9.2023, s. 114.

volbách, obsahoval určitá zlepšení, jako je přidání log evropských politických stran na hlasovací lístky ve volbách do Evropského parlamentu; vzhledem k tomu, že dosud nebylo ratifikováno všemi členskými státy; vzhledem k tomu, že navrhované evropské volební právo přijaté Evropským parlamentem dne 3. května 2022, které obsahuje významná zlepšení, by vyřešilo současnou roztříštěnost, která má podobu 27 různých volebních systémů, a zajistilo by modernější a jednotnější volební pravidla v rámci EU;

C. vzhledem k tomu, že systém vedoucích kandidátů by mohl podpořit evropskou veřejnou diskusi a posílit evropské politické strany;

D. vzhledem k tomu, že volby do Evropského parlamentu v roce 2019 nevedly k volbě předsedy/předsedkyně Komise prostřednictvím systému vedoucích kandidátů; vzhledem k tomu, že scházející reforma evropského volebního práva byla další překážkou pro úspěšné zavedení procesu vedoucích kandidátů; vzhledem k tomu, že neuplatnění systému vedoucích kandidátů vedlo ke zklamání mnoha voličů a snížení důvěry v celý proces; vzhledem k tomu, že ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2024 je třeba se takovému zklamání vyhnout; vzhledem k tomu, že volba předsedy/předsedkyně Komise závisí na zajištění podpory většiny poslanců Evropského parlamentu;

E. vzhledem k tomu, že účinné uplatňování systému vedoucích kandidátů vyžaduje, aby byl Parlament schopen před předložením návrhu Evropské rady určit společného kandidáta na předsedu/předsedkyni Komise;

F. vzhledem k tomu, že některé členské státy stále náležitě neřeší přetrvávající překážky a nezavedly vhodná opatření, aby občanům se zdravotním postižením usnadnily hlasování, a brání tak smysluplné účasti a zastoupení těchto občanů v demokratických procesech;

G. vzhledem k tomu, že plnému výkonu volebních práv, která Smlouvy přiznávají mobilním občanům ve volbách do Evropského parlamentu, stále brání neodůvodněné překážky demokratické účasti, jako je nedostatečná informovanost o příslušných podmínkách a pravidlech; vzhledem k tomu, že Komise předložila legislativní návrh, který některé z těchto obav řeší;

H. vzhledem k tomu, že politické kampaně pro volby do Evropského parlamentu vedené v členských státech příliš často nejsou dostatečně „evropské“, nýbrž jsou ovládány politickými diskusemi čistě vnitrostátní, regionální a místní povahy; vzhledem k tomu, že politické strany a kandidáti nesou odpovědnost za náležité informování občanů o politických výzvách na úrovni EU;

Posílení evropské demokracie ve volbách v roce 2024

1. vítá vyšší volební účast při volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 a usiluje o další zvýšení volební účasti ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2024; zdůrazňuje, že je důležité zvýšit účast ve volbách; konstatuje, že je třeba vynaložit větší úsilí na zvýšení volební účasti mobilních občanů; vyjadřuje politování nad tím, že Rada nepokročila ve schválení nového evropského volebního práva, které Evropský parlament přijal dne 3. května 2022; vyzývá Radu, aby jej urychleně schválila; očekává, že Rada dosáhne kompromisu a shody ohledně celého návrhu Parlamentu;

2. zdůrazňuje důležitou úlohu evropských politických stran a všech příslušných zúčastněných společenských subjektů, neboť přispívají do diskuse o otázkách evropské veřejné politiky a utvářejí evropské politické povědomí; vyjadřuje však politování nad tím, že omezení podle stávajících unijních a vnitrostátních regulačních rámců brání evropským politickým stranám v plné účasti na evropských volebních kampaních; vybízí evropské politické strany, aby vedly vlastní evropské volební kampaně; vyzývá vnitrostátní a evropské politické strany a případně i členské státy, aby:

   – vedly evropské volební kampaně v souladu s hodnotami Unie;

   – dodržovaly demokratické normy a vnitřní pravidla stranické demokracie s cílem zajistit, zejména aby jmenování kandidátů probíhalo demokratickým způsobem, a to včetně vedoucích kandidátů na pozici předsedy/předsedkyně Evropské komise;

   – v dostatečném předstihu před volbami vypracovaly manifesty;

   – zvýšily zviditelnění evropských politických stran ve veřejných diskusích a mediálních kampaních, včetně jejich názvů a log;

   – ve své veřejné komunikaci důsledně identifikovaly své evropské protějšky;

   – podporovaly zviditelnění názvů a log evropských politických stran na hlasovacích lístcích a materiálech kampaně;

   – zvyšovaly informovanost o nově navržených pravidlech pro evropské politické strany a evropské politické nadace ještě předtím, než formálně vstoupí v platnost;

   – dosáhly dohody o tom, jak postupovat během povolebního procesu, včetně vyjednávání o předsedech/předsedkyních unijních orgánů;

3. podporuje evropský akční plán kampaně (E-CAP) navržený Úřadem pro politické strany a politické nadace (APPF), zejména pokud jde o zviditelnění vedoucích kandidátů a evropských politických stran; zdůrazňuje význam činnosti úřadu APPF při informování občanů;

4. lituje, že při volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 nebyl uplatněn systém vedoucích kandidátů pro volbu předsedy/předsedkyně Evropské komise; dále vyjadřuje politování nad nedostatečným pokrokem v této otázce ze strany Evropské rady a Evropské komise, které se zavázaly ke zlepšení evropské demokracie, od roku 2019; domnívá se, že je třeba vytvořit jasnou a důvěryhodnou vazbu mezi preferencemi voličů a volbou předsedy/předsedkyně Komise; vyzývá evropské politické strany, vnitrostátní politické strany a vlády členských států, aby spolupracovaly na zajištění tohoto výsledku v příštích volbách; konstatuje, že volba předsedy/předsedkyně Komise závisí na zajištění podpory většiny poslanců Evropského parlamentu, aby byly výsledky voleb plně zohledněny, jak stanoví Lisabonská smlouva;

5. vyzývá Evropskou radu, aby evropským občanům poskytla jistotu ohledně systému vedoucích kandidátů a ukončila uzavírání dohod za zavřenými dveřmi; naléhavě vyzývá Evropskou radu, aby v dostatečném předstihu zahájila konzultace za tímto účelem s cílem zavést zásadu vedoucího kandidáta s ohledem na výsledky voleb do Evropského parlamentu;

6. očekává, že všechny evropské politické strany navrhnou své kandidáty na post předsedy/předsedkyně Komise včas, alespoň dvanáct týdnů přede dnem voleb;

7. vyzývá, aby byla mezi Parlamentem a Evropskou radou uzavřena interinstitucionální dohoda o systému vedoucích kandidátů podle čl. 17 odst. 7 SEU; žádá předsedkyni Evropského parlamentu, aby neprodleně zahájila přípravné práce vedoucí k uzavření takové dohody; domnívá se, že vedoucí kandidáti a předsedové evropských politických stran a parlamentních skupin, do nichž patří, by měli bezprostředně po volbách do Evropského parlamentu v roce 2024 zahájit jednání, aby se jménem Evropského parlamentu dohodli na společném kandidátovi na předsedu/předsedkyni Komise ještě předtím, než svůj návrh předloží Evropská rada;

8. domnívá se, že vedoucí kandidát evropské politické strany, která získala největší podíl křesel ve volbách do Evropského parlamentu musí nejprve vést vyjednávání s cílem určit společného kandidáta s největší většinovou podporou a dále v případě potřeby další vedoucí kandidáty v této záležitosti v poměru k podílu křesel získaných jejich příslušnými evropskými politickými stranami; navrhuje, že předseda/předsedkyně Evropského parlamentu musí být v případě potřeby k dispozici, aby tento proces řídil/a;

9. vyzdvihuje, že bude výsadou předsedy/předsedkyně Evropského parlamentu sdělit Evropské radě jméno společného kandidáta Parlamentu na pozici předsedy/předsedkyně Evropské komise;

10. doporučuje, aby v případě, že nebude určen společný kandidát Evropského parlamentu na předsedu/předsedkyni Komise, se předtím, než bude Evropskému parlamentu předložen návrh Evropské rady, předseda/předsedkyně Evropské rady musel/a zapojit do konzultací s předsedou/předsedkyní Evropského parlamentu, vedoucími kandidáty, předsedy evropských politických stran a parlamentních skupin, do nichž patří;

11. v této souvislosti se domnívá, že v souladu s postupem náležitých konzultací zmíněným v čl. 17 odst. 7 SEU a zásadou loajální spolupráce by Evropská rada měla s předložením návrhu na předsedu/předsedkyni Evropské komise vyčkat, dokud Evropský parlament nepředstaví společného kandidáta;

12. připomíná výsadu Evropského parlamentu zvolit si svého předsedu;

13. očekává, že evropské politické strany a jejich parlamentní skupiny přijmou pro legislativní období 2024–2029 „parlamentní dohodu“ jako způsob, jak před jmenováním Komise získat většinu v Parlamentu, a tak zajistit základ pro její pracovní program a zaručit evropským voličům, aby ve svých opatřeních důsledně navazovala na volby; každý kandidát do Evropské komise se k této „parlamentní dohodě“ musí připojit, aby získal většinovou podporu Parlamentu; konstatuje, že pro uplatňování takové dohody je klíčová široká politická podpora;

14. domnívá se, že zavedení jednotného společného evropského volebního dne by vytvořilo soudržnější celoevropské volby;

15. připomíná, že Smlouvy udělují Parlamentu pravomoc politického dohledu; zdůrazňuje, že odpovědnost Komise vůči Parlamentu představuje důležitou zásadu vnitřní demokratické kontroly; připomíná, že slyšení kandidátů na komisaře a sboru členů Komise jsou zásadním krokem k další demokratizaci rozhodovacího procesu EU a nabývají na významu jako prostředek, který Parlamentu umožňuje hrát větší roli při vytváření agendy na úrovni EU;

Účast a volební právo občanů

16. považuje za nezbytné zaručit, aby všichni občané Unie, kteří mají právo volit a kandidovat, včetně mobilních občanů Unie, občanů se zdravotním postižením a občanů bez domova, mohli toto právo vykonávat;

17. vyzývá členské státy, aby zaručily přístupnost voleb zavedením opatření, jejichž cílem je zajistit přístup k informacím a přístupný způsob hlasování – například používání pomocných technologií, formátů a technik, jako je Braillovo písmo, QR kódy, velký tisk, zvukové informace, hmatové blány, snadno čitelné informace a komunikace ve znakovém jazyce; domnívá se, že veřejné osvětové

kampaně jsou klíčem ke zvýšení účasti, a vyzývá členské státy, aby v tomto ohledu vynaložily veškeré úsilí, a to i za účasti organizací občanské společnosti;

18. domnívá se, že přístup k informacím o volební kampani je nezbytnou podmínkou pro zlepšení účasti občanů ve volbách; vyzývá členské státy, aby vybízely své vnitrostátní sdělovací prostředky k informování o volbách tak, aby evropští občané mohli vykonávat své právo volit a vnímat evropský rozměr své volby, a to i ve venkovských oblastech;

19. je přesvědčen, že institucionální informační kampaň Parlamentu přispívá ve spojení s organizacemi občanské společnosti k diskusi o otázkách evropské veřejné politiky a k utváření evropského politického povědomí o parlamentní demokracii a podporuje volební kampaň vedenou všemi evropskými politickými stranami; vítá v tomto ohledu koordinované úsilí všech orgánů EU;

20. znovu vyzývá členské státy, aby umožnily všem občanům Unie, kteří žijí nebo pracují ve třetí zemi, aby měli právo hlasovat ve volbách do Evropského parlamentu; vyzývá členské státy, aby spolupracovaly s Evropským parlamentem a Evropskou službou pro vnější činnost s cílem informovat občany Unie ve třetích zemích o evropských volbách a usnadnit jejich účast na těchto volbách; vyzývá vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, aby vybídl ministry zahraničních věcí členských států k výměně osvědčených postupů pro informační kampaně a k usnadnění opatření pro hlasování ze zahraničí, včetně zřízení přístupných volebních místností mimo EU a používání korespondenčního nebo jiného hlasování na dálku;

21. vyjadřuje politování nad tím, že nedostatečný pokrok v Radě, pokud jde o návrh směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla pro výkon práva volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu mobilních občanů Unie předložený Komisí, zabrání tomu, aby inovace, které Komise a Parlament předložily před volbami v roce 2024, vstoupily v platnost;

22. podporuje zavedení korespondenčního hlasování, aby se zajistilo, že nemožnost dostavit se v den voleb do volebních místností nebude bránit občanům Unie ve výkonu jejich volebního práva; dále se zasazuje o zavedení doplňkových nástrojů k usnadnění hlasování, jako je hlasování s předstihem a hlasování v zastoupení, jakož i elektronické a on-line hlasování;

23. domnívá se, že klíčovým prvkem pro zlepšení zastoupení ve volbách je rovnost žen a mužů; vítá pokrok, jehož bylo dosaženo na cestě ke genderově vyváženému Parlamentu po volbách do Parlamentu v roce 2019, zdůrazňuje však existující rozdíly mezi členskými státy, pokud jde o míru zastoupení žen; v tomto ohledu vybízí k provádění

ustanovení o novém evropském volebním právu, která Parlament přijal dne 3. května 2022;

24. domnívá se, že členské státy by měly uvážit sjednocení a snížení volebního věku a minimálního věku pro způsobilost kandidovat ve volbách, jak je uvedeno v návrhu o volebním právu a v závěrech Konference o budoucnosti Evropy;

Institucionální odolnost

25. má za to, že dezinformace a zahraniční vměšování představují vážný útok na integritu volebního procesu a na evropskou demokracii; zdůrazňuje, že digitální platformy hrají zásadní úlohu v boji proti dezinformacím;

26. bere na vědomí úsilí, které orgány EU vyvíjejí v boji proti dezinformacím a zahraničnímu vměšování, jako je kodex zásad boje proti dezinformacím z roku 2022 a systém rychlého varování; zdůrazňuje nicméně, že je zapotřebí důkladnějších záruk a opatření proti dezinformacím a vnitřnímu a vnějšímu vměšování do volebního procesu; zavazuje se, že zvýší své úsilí v boji proti pokusům o zahraniční vměšování v rámci Evropského parlamentu;

27. poukazuje na probíhající interinstitucionální jednání o návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o financování evropských politických stran a evropských politických nadací a vyzývá Komisi a Radu, aby pokračovaly v interinstitucionálních jednáních v duchu loajální spolupráce; vítá dohodu spolutvůrců právních předpisů na nařízení Evropského parlamentu a Rady o transparentnosti a cílení politické reklamy; vítá vymahatelnost některých jeho ustanovení, například ustanovení o zákazu diskriminace, před volbami v roce 2024; vyzývá členské státy, aby plně provedly ostatní ustanovení tohoto nařízení, jakmile vstoupí v platnost;

28. připomíná, že Parlament přijal usnesení a v současné době vypracovává návrhy na změnu Smluv, mimo jiné s cílem zvýšit demokratickou legitimitu EU a řádně navázat na návrhy přijaté Konferencí o budoucnosti Evropy; konstatuje, že volby v roce 2024 představují jedinečnou příležitost k zahájení celounijní diskuse o reformě Unie na základě návrhů na reformu Smluv předložených Parlamentem; vyzývá Evropskou radu, aby urychleně přijala postoj k uspořádání konventu poté, co Parlament přijme své návrhy; znovu opakuje svou podporu reformě Smluv v této souvislosti;

29. požaduje reformu Smluv a naléhavě vyzývá Radu a v konečném důsledku Evropskou radu, aby reagovaly na svůj návrh aktivovat článek 48 SEU s cílem vytvořit konvent;

30. zdůrazňuje, že je třeba posílit důvěru voličů ve volební proces zajištěním, aby všechny volby byly svobodné a spravedlivé; v této souvislosti konstatuje, že ve dnech 6. až 9. listopadu 2023 provedla

OBSE misi na posouzení potřeb ve čtyřech členských státech, aby prozkoumala přípravu mise pro sledování průběhu voleb do Evropského parlamentu; navrhuje předsednictví Rady, aby vyzvalo členské státy, aby OBSE zaslaly dopisy s pozváním ke sledování evropských voleb a aby této možnosti plně využily;

31. žádá Výbor pro ústavní záležitosti, aby posoudil, zda by některá ustanovení a doporučení obsažená v tomto usnesení bylo možné začlenit do jednacího řádu Parlamentu;

°

° °

32. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.